Atalanta's willen peren

tekst en foto: Frans van Alebeek

Na een lange druilerige maand was vrijdag 28 september 2001 een heerlijke, zonnige dag, met weinig wind en 20°C. Ik werkte toen nog als onderzoeker op het proefbedrijf van het Praktijkonderzoek Plant & Omgeving (PPO), Sectie Fruit te Randwijk (in de Betuwe). Er is daar ongeveer 20 hectare appelboomgaard en 5 hectare perenboomgaard voor onderzoek naar allerlei aspecten van de fruitteelt. In september is de pluk van appels en peren in volle gang. Uit vorige jaren weet ik dat het op zulke mooie dagen kan dwarrelen van de vlinders in de boomgaard. Op het fruit dat van de bomen is gevallen en ligt te rotten, komen massa's atalanta's en (af en toe) gehakkelde aurelia's af. Vooral atalanta's komen op goede plekjes met veel rot fruit in grote groepen bij elkaar. Je loopt dan tussen wolken vlinders. Gehakkelde aurelia's zijn veel schaarser, en vallen tussen de wolken atalanta's minder op.

Ataltanta's en gehakkelde aurelia's zijn dol op rottend fruit.

Hoeveel vlinders? Die vrijdag heb ik geprobeerd om systematisch te tellen hoeveel vlinders dat kunnen zijn. Ik ben steeds over het pad tussen twee rijen bomen gelopen en heb de aantallen opgejaagde vlinders geteld. Een moeilijkheid is dat ik regelmatig atalanta's voor mij uit joeg die even verderop weer gingen zitten en dan steeds weer opnieuw werden opgejaagd. Daar zullen wel dubbeltellingen bij zitten en mijn schattingen van de atalanta's zullen dus aan de hoge kant zijn. Aurelia's zal ik tussen de atalanta's nog wel eens over het hoofd hebben gezien. Bovendien vliegen zij na het schrikken veel sneller en verder weg. Ik vermoed dat de aurelia's dus eerder te laag geschat zijn.

In 24 rijen appels en 12 rijen peren, verdeeld over ons bedrijf, heb ik vlinders geteld. Dat leverde de resultaten op die in de tabel zijn weergegeven.

	in appels		in peren	
	gemiddeld	min. – max.	gemiddeld	min. – max.
aantal atalanta's per rij	5,2	0 – 20	21,8	6 – 39
aantal aurelia's per rij	0,3	0 – 2	0,4	0 – 1

Het gemiddeld aantal atalanta's en gehakkelde aurelia's per rij appels en per rij peren in een boomgaard in Randwijk (30 september 2001).

Atalanta's houden van peren! Het is duidelijk dat atalanta's een grote voorliefde voor rotte peren hebben, je vindt 4x zoveel atalanta's in rijen peren als in rijen appels. Voor gehakkelde aurelia's geldt dit nauwelijks, die kom je gewoon af en toe tegen en lang niet in elke rij.
De aantallen atalanta's zijn indrukwekkend, en worden dat nog meer als we uit de tellingen een schatting per hectare proberen te maken. In deze boomgaard staan de meeste rijen bomen zo'n 3 – 3,5 m uit elkaar, en zijn 90 m lang. Er gaan 32 rijen in een hectare. Zo kan ik mijn gemiddelde per pad omrekenen naar hectares. Dat geeft voor appel een schatting van 160 atalanta's per hectare en 9 aurelia's. Voor peer kom ik op maar liefst 675 atalanta's per hectare (!) en ongeveer 13 aurelia's. Alleen al op het bedrijf in Randwijk met 20 hectare appel en 5 hectare peer hebben we het dan over 6600 atalanta's en 250 gehakkelde aurelia's!

Dicht bij huis Maar je hoeft echt geen perenboomgaard aan te leggen om van atalanta's en gehakkelde aurelia's te kunnen genieten. Al jaren heb ik elke nazomer in mijn eigen tuintje een voederplankje staan, waarop ik alle rotte pruimen, druiven, appels en peren van onze fruitschaal leg. En elk jaar, wanneer de vlinderstruik al is uitgebloeid, kan ik nog genieten van flinke aantallen atalanta's en gehakkelde aurelia's op mijn fruitplankje. Er passen soms zes of zeven atalanta's en vier gehakkelde aurelia's tegelijk op een plankje van 25 bij 15 centimeter. In sommige jaren zit er zelfs in november nog een atalanta te snoepen van een (niet meer zo) toffe peer! ■